

Sygn. akt VII Ua 42/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2019 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska (spr.)

Sędziowie: SO Dorota Michalska

SO Marcin Graczyk

Protokolant: st. sekr. sądowy Mariusz Żelazek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 marca 2019 roku w Warszawie

sprawy R. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy

na skutek apelacji wniesionej przez odwołującego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 stycznia 2018 roku,

sygn. akt VI U 214/17

1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 21 kwietnia 2017 roku, znak: (...), w ten sposób, że przyznaje R. P. jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 30% (trzydziestu procent), będącego następstwem wypadku przy pracy z dnia 10 sierpnia 2012r.;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. wniosek o przyznanie odsetek zgłoszony w piśmie procesowym odwołującego z dnia 04 lutego 2019 r. przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W..

SSO Marcin Graczyk SSO Agnieszka Stachurska SSO Dorota Michalska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 31 stycznia 2018r., wydanym po rozpoznaniu sprawy z odwołania R. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 21 kwietnia 2017r., znak (...), odwołanie oddalił.

Sąd I instancji ustalił, że R. P. w dniu 10 sierpnia 2012 roku około godziny 10:00, podczas podnoszenia torby z listami, doznał dużego bólu w okolicach dolnej części pleców. Zgłosił zdarzenie swej przełożonej, ona jednak nakazała kontynuowanie pracy. Odwołujący się po zażyciu tabletek przeciwbólowych dotrwał do końca godzin pracy, rozliczył

się pobranej korespondencji i wrócił do domu. W sobotę i niedzielę leczył się domowymi sposobami, zaś 13 sierpnia 2012 roku, w poniedziałek, gdy wsiadał do samochodu, ból się odnowił. Odwołujący się pojechał więc do lekarza i otrzymał skierowanie do specjalisty, a następnie zgłosił się na ostry dyżur, gdzie otrzymał pomoc lekarską. Powyższe zdarzenie zostało uznane przez pracodawcę za wypadek przy pracy.

U odwołującego się stwierdzono utrzymujący się zespół korzeniowy prawostronny z objawami ubytkowymi i ograniczenie ruchomości kręgosłupa L/S, a także pourazową dyskopatię odcinka L/S po leczeniu operacyjnym. Odwołujący doznał w wyniku wypadku przy pracy z dnia 10 sierpnia 2012 roku stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 15%. Całkowity stwierdzony uszczerbek na zdrowiu wynosi 20%, jednak częściowo został spowodowany samoistną chorobą zwyrodnieniowo-dyskopatyczną, której objawy zostały nasilone poprzez wypadek przy pracy z dnia 10 sierpnia 2012 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o dowody z dokumentów znajdujące się w aktach organu rentowego, których wiarygodność nie była kwestionowana przez strony w toku postępowania. Sąd oparł się również na wnioskach zawartych w opiniach biegłych z zakresu ortopedii i traumatologii oraz neurologii, dzieląc je w całości.

Dokonując rozważań prawnych, Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1242, ze zm.; dalej jako: ustawa wypadkowa), z tytułu wypadku przy pracy przysługuje jednorazowe odszkodowanie dla ubezpieczonego, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Przesłanką przyznania jednorazowego odszkodowania jest stwierdzenie u ubezpieczonego długotrwałego lub stałego uszczerbku na zdrowiu, a także uznanie zdarzenia, które doprowadziło do owego uszczerbku, za wypadek przy pracy. Za stały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy (art. 11 ust. 2), zaś za długotrwały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie (art. 11 ust. 3). Oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową dokonuje się po zakończeniu leczenia i rehabilitacji (art. 11 ust. 4 ustawy zasiłkowej). Szczegółowe kwestie dotyczące badania stanu zdrowia oraz określania wysokości uszczerbku na zdrowiu reguluje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 954). Zawiera ono tabelę, zgodnie z którą określa się procentową wysokość uszczerbku na zdrowiu.

Sąd I instancji wskazał, że w rozpatrywanej sprawie strony nie kwestionowały samego uznania zdarzenia z dnia 10 sierpnia 2012 roku za wypadek przy pracy. Przedmiotem sporu było jedynie ustalenie wysokości uszczerbku na zdrowiu, którego doznał odwołujący się w wyniku owego wypadku. W związku z tym postanowieniem z dnia 6 czerwca 2017r. został dopuszczony dowód z opinii biegłych sądowych - specjalistów z zakresu ortopedii i traumatologii oraz neurologii, celem ustalenia, czy skutek wypadku przy pracy z dnia 10 sierpnia 2012r. R. P. doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, a jeżeli tak, to w jakiej procentowej wysokości.

Biegli sądowi, którzy wydali opinie w sprawie, powołali się na punkt 94c tabeli dołączonej do wskazanego wyżej rozporządzenia. Zgodnie z pkt 94c urazowe zespoły korzonkowe (bólów, ruchowe, czuciowe lub mieszane) lędźwiowo-krzyżowe, w zależności od stopnia, są kwalifikowane od 5% do 25% uszczerbku na zdrowiu. Jak wskazał Sąd I instancji, biegli zmieścili się w określonych granicach, dokonując oceny urazu doznanego przez odwołującego się. Wskazali zgodnie, że R. P. cierpi na schorzenie kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego (L/S).

Odnosząc się do argumentacji odwołującego się dotyczącej możliwości zsumowania uszczerbków wskazanych przez obu biegłych i ustalenia uszczerbku na zdrowiu wynoszącego 30%, Sąd Rejonowy wskazał, że nie jest zasadna. Podkreślił, że obaj biegli wypowiadali się co do tego samego urazu występującego u odwołującego się – chodzi o uraz kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego i związany z nim zespół bólowy. Zarówno biegły z zakresu ortopedii, jak i biegły z zakresu neurologii oceniali więc uszczerbek na zdrowiu spowodowany tym samym schorzeniem, oceniając jednak to

schorzenie z dwóch punktów widzenia – ortopedycznego oraz neurologicznego. Nie doszło więc do sytuacji, w której ortopeda oceniłby występowanie u odwołującego jednego konkretnego schorzenia i w związku z nim ustalił pewien procent uszczerbku na zdrowiu, a neurolog stwierdziłby występowanie jakiegoś innego schorzenia niż to wskazane przez ortopedę i oddzielnie ustaliłby procent uszczerbku na zdrowiu związany z tym nowym schorzeniem. Ostatecznie obaj biegli uznali, że właściwy stopień uszczerbku to łącznie 15%. Nie były to natomiast uszczerbki na zdrowiu ocenione po 15% za różne schorzenia. Ponadto Sąd Rejonowy dodał, że cytowane rozporządzenie wskazuje na możliwość sumowania ustalonych uszczerbków na zdrowiu w sytuacji, gdy wypadek przy pracy spowodował uszkodzenie kilku kończyn, narządów lub układów, bądź też, gdy doszło do wielomiejscowego uszkodzenia kończyny (§ 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 2002 roku). W przedmiotowej sprawie uszkodzeniu uległ zaś kręgosłup w odcinku lędźwiowo – krzyżowym, a poza tym nie doszło do uszkodzenia innych narządów, układów, czy kończyn. Ponadto limit przyznanego uszczerbku, wynikający z pkt 94c, to maksymalnie 25% uszczerbku na zdrowiu. Sąd Rejonowy uznał wobec powyższego, że uszczerbek na zdrowiu, jakiego doznał odwołujący w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 10 sierpnia 2012 roku wyniósł łącznie 15%, na podstawie pkt 94c tabeli dołączonej do wskazanego wyżej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu. W zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 21 kwietnia 2017 roku, znak: (...), został więc ustalony prawidłowo, a zatem odwołanie nie było uzasadnione (wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe z dnia 31 stycznia 2018r. wraz z uzasadnieniem, k. 51 i 59-60 a.s.).

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego złożył w dniu 21 marca 2018r. R. P., zaskarżając wyrok w całości i wnosząc:

- o zmianę i zasądzenie po 15% stałego uszczerbku na zdrowiu z powodu wypadku przy pracy z dnia 10 sierpnia 2012r. przy uwzględnieniu dwóch dziedzin: neurologii oraz ortopedii,

ewentualnie

- o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji R. P. wskazał, że Sąd I instancji całkowicie pominął dwie niezależne opinie biegłych sądowych. Podkreślił, że z opinii nie wynika, że są wspólną opinią z dziedziny ortopedii i neurologii, co skutkuje koniecznością traktowania ich jako dwóch oddzielnych. Poza tym opinie nie odnoszą się do tego samego schorzenia – urazu. Ponadto odwołujący wskazywał, że Sąd Rejonowy pominął, że wnioskował o stwierdzenie stałego uszczerbku na zdrowiu, tak jak w opiniach stwierdzili to biegli, a nie jak wynika z orzeczenia lekarza orzecznika, który stwierdził długotrwały uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem przy pracy. Odwołujący zarzucił również, że Sąd I instancji, wydając wyrok na posiedzeniu niejawnym, pozbawił go możliwości wniesienia do sprawy dodatkowej dokumentacji medycznej, którą uzyskał dopiero w dniu 27 września 2017r. po badaniach przez biegłych sądowych, która jest istotna w kwestii zaburzeń ze strony zwieraczy i układu moczowego, co również zostało podniesione w odwołaniu (apelacja odwołującego się z dnia 19 marca 2018r., k. 64 – 65 a.s.).

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od odwołującego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na apelację z dnia 2 maja 2018r., k. 107 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 4 lutego 2019r. apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku z dnia 31 stycznia 2018r. w całości i zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. jednorazowego odszkodowania w wysokości: 15% stałego uszczerbku na zdrowiu wywołanego schorzeniem z dziedziny neurologii, 15% stałego uszczerbku na zdrowiu wywołanego schorzeniem z dziedziny ortopedii oraz 15% stałego uszczerbku na zdrowiu wywołanego schorzeniem z dziedziny urologii. Ponadto zawniósł o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na jego rzecz odsetek ustawowych od dnia 23 maja 2017r. do dnia zapłaty oraz kosztów zastępstwa procesowego za nieudzieloną pomoc prawną według norm przepisanych (pismo procesowe odwołującego się z dnia 4 lutego 2019r., k. 158 – 159 a.s.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja R. P. okazała się częściowo zasadna, przez co skutkowałą koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku.

Na wstępie wskazać należy, że w rozpoznawanej sprawie Sąd II instancji podzielił stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie, w jakim Sąd ten ocenił, że opinie biegłych sądowych: ortopedy K. K. i neurologa J. S. dotyczyły tego samego urazu kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego i związanego z nim zespołu bólowego, który był tylko oceniany z punktu widzenia ortopedycznego oraz neurologicznego. Ocena dokonana przez dwóch specjalistów różnych dziedzin, nie oznacza jednak, że uszczerbki na zdrowiu, określone w opiniach, należy traktować jako odrębne. Taka sytuacja jest oczywiście możliwa i może się wystąpić, ale zależy to od okoliczności konkretnego przypadku. W przedmiotowej sprawie biegli – mimo, że reprezentują różne dziedziny medycyny – oceniali ten sam uraz i co najważniejsze, oceny tego urazu dokonali w odniesieniu do tego samego narządu oraz w oparciu o ten sam punkt tabeli uszczerbkowej. Uszczerbków, które wskazali w opiniach, nie można zatem sumować, jak wnioskował odwołujący się. Swoje stanowisko w tym zakresie argumentował w apelacji m.in. tym, że z opinii nie wynika, by opinie biegłych były opinią wspólną z dziedziny ortopedii i neurologii. Odnosząc się do podanej argumentacji wskazać należy, że brak takiego określenia przez biegłych, jakie określił odwołujący się, nie powoduje, że uszczerbek na zdrowiu określony w opiniach sumuje się. Przypadki, w których takie sumowanie następuje określa § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 954), który stanowi, że jeżeli wypadek przy pracy lub choroba zawodowa spowodowały uszkodzenie kilku kończyn, narządów lub układów, ogólny stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu równa się sumie procentów uszczerbku ustalonych za poszczególne uszkodzenie, w sposób określony w ocenie procentowej, z ograniczeniem do 100%. W przypadku R. P. nie zaistniała sytuacja, by doszło do uszkodzenia kilku kończyn, narządów lub układów. Wobec tego Sąd I instancji słusznie przyjął, że uszczerbek ustalony przez biegłego sądowego ortopedy oraz przez biegłego sądowego neurologa, jako że dotyczy tego samego układu i odnosi się do tego samego punktu tabeli, nie podlega sumowaniu.

W rozważanym przypadku obaj biegli powołali się na punkt 94c tabeli dołączonej do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku, zgodnie z którym urazowe zespoły korzonkowe (bólowe, ruchowe, czuciowe lub mieszane) lędźwiowo-krzyżowe w zależności od stopnia są kwalifikowane od 5% do 25% uszczerbku na zdrowiu. W przypadku odwołującego się schorzeniem, które było oceniane przez neurologa i ortopedy było schorzenie kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego (L/S). W części, w której odwołujący się domagał się zsumowania uszczerbków orzeczonych przez ww. specjalistów, apelacja była więc niezasadna i podlegała oddaleniu.

Odwołujący się wskazał zasadnie w apelacji oraz na rozprawie apelacyjnej w dniu 13 września 2018r., że Sąd Rejonowy nie wyjaśnił jednak wszystkich istotnych okoliczności związanych z oceną skutków wypadku przy pracy. Chodziło o zaburzenia nietrzymania moczu będące następstwem urazu przeciążeniowego kręgosłupa, którego doznał w dniu 10 sierpnia 2012r. Kwestia ta została podniesiona w odwołaniu, w którym R. P. jako skutki urazu wymienił m.in. nietrzymanie moczu. Sąd I instancji nie przeprowadził jednak postępowania dowodowego w tym zakresie. Sąd Okręgowy uzupełnił więc materiał dowodowy, dopuszczając dowód z opinii biegłego urologa na okoliczność ustalenia, czy skutek wypadku przy pracy z dnia 10 sierpnia 2012r. R. P. doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, a jeżeli tak, to w jakiej procentowej wysokości.

Biegły sądowy z zakresu urologii w opinii z dnia 12 listopada 2018r. stwierdził, że odwołujący się doznał urazu przeciążeniowego kręgosłupa w pracy w dniu 10 sierpnia 2012r., w następstwie którego doszło u niego do zaburzeń skutkujących nietrzymaniem moczu. Zdaniem biegłego, zaburzenia te mają charakter trwałe, nie rokujący poprawy. Biegły stopień uszczerbku na zdrowiu, jako następstwo doznanego urazu, ocenił więc na 15%, powołując się na pozycję 77 tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku. Wskazana opinia została oceniona przez Sąd II instancji jako rzetelna. Biegły z dziedziny urologii uwzględnił dokumentację, którą przedstawił odwołujący się, przeprowadził badanie i stosując wskazane przepisy rozporządzenia,

w sposób przekonujący i stanowczy wnioskował o stałym uszczerbku na zdrowiu wynoszącym 15%. Sąd uwzględnił więc wskazaną opinię tym bardziej, że nie została zakwestionowana przez żadną ze stron.

Jednocześnie Sąd Okręgowy zważył, że wszyscy trzej biegli sądowi, którzy wydali opinie w sprawie, orzekli że na skutek wypadku w pracy w dniu 10 sierpnia 2012r. odwołujący się doznał stałego, a nie długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Sąd I instancji tej okoliczności jednak nie uwzględnił, mimo że opinie biegłych sądowych zaakceptował. W tym zakresie rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego wymagało więc korekty.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z dnia 21 kwietnia 2017 roku, znak: (...), przyznając odwołującemu się jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 30%. Wskazana wartość stanowi sumę uszczerbków: 15% stałego uszczerbku w postaci urazowych zespołów korzonkowych (bólów, ruchowe, czuciowe lub mieszane) lędźwiowo-krzyżowych i 15% stałego uszczerbku w postaci zaburzenia w oddawaniu moczu, a konkretnie nietrzymania moczu. W pozostałym zakresie apelacja R. P., który domagał się w sumie jednorazowego odszkodowania w wysokości odpowiadającej 45% stałego uszczerbku na zdrowiu, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Wniosek ubezpieczonego o przyznanie odsetek, na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., jako zgłoszony po raz pierwszy w postępowaniu apelacyjnym, podlegał przekazaniu organowi rentowemu do rozpoznania.

SSO Dorota Michalska SSO Agnieszka Stachurska SSO Marcin Graczyk

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Agnieszka Stachurska